

ALLIANSN

VÄRNAMO KOMMUN

Mål och budget år 2026 med plan år 2027-2028

Innehåll

Kommunstyrelsens ordförande har ordet.....	2
1. Alliansens budgetförslag.....	3
1.1 Bakgrund	3
1.2 Alliansens satsningar.....	3
1.3 Strategiska perspektiv och uppdrag.....	4
2. Vision, mål och styrning.....	7
2.1 God ekonomisk hushållning	9
2.2 Övergripande mål	9
2.3 Finansiella mål.....	10
2.4 Intern kontroll	10
3. Finansiella förutsättningar.....	11
3.1 Ekonomisk utveckling.....	11
3.2 Befolkningsutveckling	11
3.3 Skattesats, skatteintäkter och statsbidrag.....	12
3.4 Prisutveckling och personalkostnader	12
3.5 Pensionskostnader	13
3.6 Avskrivningar.....	13
3.7 Finansiella intäkter och kostnader	13
3.8 Centrala potter.....	14
4. Budgetanslag 2026	15
5. Driftbudget och verksamhetens nettokostnader	16
6. Verksamhetens nettodriftskostnad	16
7. Investeringsbudget	17
8. Likviditet och finansiering av investeringsbehov.....	18
9. Avstämning mot finansiella mål	18
10. Balansbudget.....	19
11. Tidigare uppdrag	20
12. Redogörelse för koncernföretagens ekonomi	23
13. Bilagor.....	23

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Alliansens budget för 2026 och plan för 2027–2028 är en budget som präglas av ansvar, framtidstro och ett tydligt fokus på kommunens kärnverksamheter.

Sverige befinner sig i en tid av långsamt återhämtande konjunktur. Samtidigt ser vi att de stora demografiska förändringarna nu får allt tydligare konsekvenser för kommunens verksamheter. Antalet barn i vissa åldrar minskar medan gruppen äldre växer. Det ställer nya krav på planering, omställning och anpassning, särskilt inom förskola, skola och äldreomsorg. Dessa förändringar är inte enkla. De kräver analys, framförhållning och ett nära samarbete med både invånare och medarbetare.

I denna budget fortsätter Alliansen att värna kommunens långsiktiga finansiella stabilitet. Vi vet att kommunens resurser är begränsade och att investeringar måste prioriteras tydligare än tidigare. Investeringsbehoven drivs inte längre främst av befolkningstillväxt, utan också av klimatanpassningar, reinvesteringar i befintliga verksamhetslokaler och anläggningar samt utbyggnad av den civila beredskapen. Likt majoriteten av landets kommuner krävs prioriteringar och mod att välja och välja bort för att klara framtidens krav med bibehållen ekonomisk stabilitet.

Vi ser också behovet av att öka sysselsättningen och minska beroendet av bidrag. För att möta den växande kompetensbristen och få fler människor i arbete krävs nya idéer och ett tätare samspel mellan kommun, näringsliv och stat. Regeringens aktivitetskravsreform inom ekonomiskt bistånd har potential och vi vill skyndsamt påbörja ett arbete i denna riktning. Värnamo ska vara en kommun där människor får möjlighet att växa, komma i arbete och bidra till samhället utifrån sina förutsättningar.

Alliansen fortsätter att satsa på kommunens kärnuppdrag; skola, omsorg och trygghet men vi gör det med förankring i verkligheten. Vi färdigställer pågående investeringar, kompenserar nämnderna för ökade kostnader och fortsätter möta näringslivets behov genom tät dialog och samverkan. Det är avgörande för hela kommunens utvecklingskraft.

Näringslivet är en viktig förutsättning för att kunna säkerställa välfärd i hela kommunen och under det gångna året har vi ökat dialogen med näringslivet, gjort fler besök i såväl näringsliv som inom våra egna kommunala verksamheter och påbörjat en resa där näringslivet ges en större roll inom kommunens ansvarsområden.

Värnamo ska vara en kommun i balans – där ekonomi, service och framtidstro går hand i hand.

Tobias Pettersson (M)
Kommunstyrelsen ordförande

1. Alliansens budgetförslag

1.1 Bakgrund

De senaste åren har inneburit stora utmaningar, inte minst till följd av höga räntor, inflation och en vikande befolkningsutveckling. Det är utmaningar som Värnamo kommun delar med många kommuner i Sverige. När färre invånare ska försörja allt fler påverkas skatteintäkterna, vilket ställer höga krav på ansvarstagande och prioriteringar.

Samtidigt pågår varje dag ett imponerande arbete i Värnamo. Våra verksamheter levererar viktig service till invånarna och vårt näringsliv fortsätter att vara både livskraftigt och framåtblickande. Genom en ansvarsfull politik fortsätter Alliansen att driva Värnamo framåt med fokus på långsiktig utveckling och hållbarhet.

1.2 Alliansens satsningar

Våra kommunala verksamheter ska ständigt utvecklas för att skapa en meningsfull vardag för invånare och en god arbetsmiljö för våra medarbetare. Alliansen fortsätter att prioritera insatser som stärker Värnamo kommuns attraktivitet som arbetsgivare. Genom satsningar som semesterväxling, förmånsykel och i denna budget en fördubbling av friskvårdsbidraget, skapar vi bättre förutsättningar för hälsa, trivsel och arbetsglädje för våra medarbetare och därigenom en bättre service till kommunens invånare.

För att stärka styrning och ledning har samarbetet mellan förvaltningarnas ledningsgrupper byggts ut under de senaste åren, med syftet att skapa ett starkare koncerttänk genom hela organisationen. Det arbetet måste fortsätta. En viktig nyckel till att vara en attraktiv arbetsgivare är att medarbetare känner sig delaktiga, vilket kräver ett inkluderande arbetssätt med högt i tak och nära samverkan mellan chefer och medarbetare. Vi vill att det ska finnas goda möjligheter till kompetensutveckling och karriärvägar inom kommunen och ett tydligt fokus på friskfaktorer som gör att fler medarbetare både orkar och vill arbeta längre.

Genom att ta vara på digitaliseringens möjligheter och införa nya, smarta arbetssätt kan vi möta framtidens krav med en modern och effektiv organisation. För att hantera den demografiska utmaningen där allt färre ska försörja allt fler behöver vi säkerställa att våra medarbetares kompetens används på bästa sätt.

Alliansen gör nu också en kraftfull satsning på civil beredskap och ökad trygghet. I denna budget avsätts 10 miljoner kronor per år för att bygga upp vår förmåga att hantera kriser, stärka säkerheten och öka tryggheten för våra invånare. Det är en viktig investering för en robust och tryggare kommun.

Samtidigt står våra nämnder inför utmaningar. För att möta dessa utmaningar krävs fortsatt flexibilitet, god planering och ett tydligt ledarskap.

I samband med budget 2026 gör Alliansen bland annat följande satsningar:

- Skattesatsen, 21,52 %, är oförändrad i vårt förslag till budget
- Kommunstyrelsen, förlängning av tidigare års satsning: Innovationspott om 2 miljoner kronor för att stimulera förändrade arbetssätt och innovativa idéer som bidrar till en effektivare förvaltning
- Kommunstyrelsen, Personalutskottet, satsning om 1 miljon kronor för insatser kopplade till attraktiv arbetsgivare och minskade sjukskrivningstal
- Kommunstyrelsen, Ökning av friskvårdsbidrag från 1000kr till 2000kr per anställd/år
- Kommunstyrelsen, Landsbygdsmiljonen 1 miljon kronor för satsningar utöver investeringsprojekt
- Kommunstyrelsen, civil beredskap och ökad trygghet 10 miljoner per år
- Barn- och utbildningsnämnden, anslag om 5 miljoner under år 2026 för fortsatta satsningar för elevhälsa och likvärdig utbildning samt 0,5 miljoner på NIU-inriktning
- Medborgarnämnden, ökning av anslag för arvode familjehem
- Medborgarnämnden, satsning TSI 2.0 (2 miljoner år 1, 4 miljoner år 2)
- Omsorgsnämnden, anslag för äldreomsorgssatsning under tre år. 6 miljoner år 1, 8 miljoner år 2, 10 miljoner år 3)
- Teknik- och fritidsnämnden, Istandsättningsbidrag ökning med 345 000 kronor för att öka underhållsåtgärder eller nybyggnation av väg
- Kulturnämnden, Samverkan Vandalorum och kulturskolan kulturtrappa 150.000 kronor
- Servicenämnden, 800 000 kronor för möbelcirkulering
- Servicenämnden, 600 000 kronor för säker digital kommunikation

1.3 Strategiska perspektiv och uppdrag

Enligt Värnamo kommuns målstyrningsmodell finns möjlighet att besluta om strategiska perspektiv och uppdrag till verksamheten.

Strategiskt perspektiv

- Att uppdra till kommunstyrelsen att göra en översyn av Policy Värnamo kommun som arbetsgivare i syfte att säkerställa att den stödjer arbetet med SKRs koncept Action plan.
Redovisas till kommunstyrelsen senast december 2026
- Att uppdra till kommunstyrelsen att flytta ansvaret för beslut kring undantag från heltidsanställning från HR-avdelningen till ansvarig chef.
Redovisas till kommunstyrelsen senast mars 2026
- Uppdra till kommunstyrelsen att se över möjligheter och incitament för att förlänga arbetslivet för de som uppnått pensionsålder.
Redovisas till kommunstyrelsen senast mars 2026

- Att uppdra åt kommunstyrelsen att göra en översyn av kommunens målstyrning med syfte att förtydliga och förenkla modellen.

Redovisas till kommunstyrelsen senast april 2026

Uppdrag

- Att uppdra till kommunstyrelsen att i samverkan med kommunens samtliga nämnden samordna praktikplatser inom kommunens verksamheter i syftet att få fler att gå från bidrag till arbete.

Redovisas till kommunstyrelsen senast mars 2026.

- Att uppdra till kommunstyrelsen att i samverkan med Medborgarnämnden och andra relevanta aktörer göra en kartläggning av hederskultur i Värnamo kommun samt utreda behovet av eventuella riktlinjer eller rutinförtydliganden inom området.

Redovisas till kommunstyrelsen senast mars 2026.

- Att uppdra till kommunstyrelsen att i samverkan med servicenämnden ta fram finansieringsmodell för cirkulering av möbler och annan inredning i syfte att öka återanvändning och minska nyinköp.

Redovisas till kommunstyrelsen senast januari 2026.

- Att uppdra till Medborgarnämnden att inrätta motprestationskrav för försörjningsstöd i syfte att få fler arbetslösa personer med arbetsförmåga att gå från bidrag till arbete. *Redovisas till kommunstyrelsen senast mars 2026.*

- Att uppdra till barn- och utbildningsnämnden att ta fram en plan för arbete med entreprenörskap ifrån förskola till gymnasieskola och vuxenutbildning, för att främja nyföretagande och innovation.

Redovisas till kommunstyrelsen senast december 2026

- Att uppdra till barn- och utbildningsnämnden samt omsorgsnämnden att ge möjlighet för volontärer inom sina verksamheter i syfte att skapa ökad trygghet och trivsel.

Redovisas till kommunstyrelsen senast mars 2026.

- Att uppdra till kulturnämnden att öka cirkulering och synliggörande av konstverk i kommunens offentliga miljöer samt att avyttra konst som inte nyttjas eller som inte är av ett kulturhistoriskt intresse.

Redovisas till kommunstyrelsen senast december 2026.

- Att uppdra till servicenämnden att inrätta en intern cykelpool med kommunens cyklar med samma koncept som kommunens bilpool.

Redovisas till kommunstyrelsen senast mars 2026.

- Uppdra till teknik- och fritidsnämnden att se över möjligheten att överlåta driften av fritidsbibliotek till förening eller daglig verksamhet inom ramen för avsatta medel. *Redovisas till kommunstyrelsen senast januari 2026.*
- Uppdra till teknik- och fritidsnämnden att i fortsättningen finansiera satsningen Mötesplats UNG i Värnamo kommun inom befintliga budgetmedel för Hälsocenter.
- Att uppdra till teknik- och fritidsnämnden i samverkan med kommunstyrelsen fastställa mål för energieffektivisering per kommunal fastighet. *Redovisas till kommunstyrelsen senast maj 2026.*
- Att uppdra till teknik- och fritidsnämnden att göra en översyn av befintliga lekplatser med målet att det ska finnas lekplatser i samtliga kransorter, samt ersätta flera små lekplatser med färre större tematiska lekplatser inom centralorten i samverkan med näringsliv och civilsamhälle. *Redovisas till kommunstyrelsen senast mars 2026.*
- Att uppdra till samhällsbyggnadsnämnden att möjliggöra lättnader gällande serveringstider samt uteserveringar. *Redovisas till kommunstyrelsen senast mars 2026.*
- Att uppdra till omsorgsnämnden att kartlägga personliga assistansen i syfte att säkerställa korrekt utbetalning av ersättning, utreda behovet av eventuella riktlinjer eller rutinförtydliganden inom området personlig assistans. *Redovisas till kommunstyrelsen senast mars 2026.*
- Att uppdra till kommunstyrelsen i samverkan med omsorgsnämnden att utreda förutsättningarna för ökad samverkan mellan GGVV-kommunerna gällande specialboenden, exempelvis med psykiatrisk inriktning, möjliga samordningsvinster och kvalitetsförbättringar. *Redovisas till kommunstyrelsen senast juni 2026.*
- Att ge servicenämnden i uppdrag att utreda förutsättningar för att tillskapa "en väg in" för målgruppen äldre (Äldre direkt) inom ramen för Kontaktcenter. *Redovisas till kommunstyrelsen senast mars 2026.*
- Att ge kommunstyrelsen i uppdrag att se över befintliga rutiner för chefsrekrytering i syfte att erfarenhet och lämplighet ska väga tyngre än formella kvalifikationer. *Redovisas till kommunstyrelsen senast mars 2026.*

Tobias Pettersson (M)
Kommunstyrelsens ordförande

Mikael Karlsson (-)
Vice ordförande, Kommunstyrelsen

Johan Hilding (C)
Centerpartiet

Håkan Johansson (KD)
Gruppledare, Kristdemokraterna

Kari Idström (L)
Liberalerna

2. Vision, mål och styrning

Vision

Värnamo kommun, den mänskliga tillväxtkommunen

Visionen om den mänskliga tillväxtkommunen förmedlar:

- Hållbarhet: alla räknas och varje människa är en tillgång - kommunens utveckling präglas av långsiktighet, delaktighet, tolerans och integration.
- Attraktivitet: här ska finnas möjlighet att växa som människa och företag, möjlighet till utbildning och föreningsliv, boende och arbete.
- Tillväxt: en kommun som växer och välkomnar fler medborgare och verksamheter.
- Trygghet: en mänsklig kommun som möter medborgaren med trygg omsorg genom hela livet.

Visionen är vår ledstjärna för vilket framtida Värnamo kommun vi vill se.

Befolkningsutveckling och demografiska förändringar

Likt övriga delar av kommunsektorn står Värnamo kommun inför betydande demografiska förändringar och omfattande investeringsbehov. En åldrande befolkning och minskande barnkullar påverkar våra verksamheter och ställer krav på omställning och anpassning. Samtidigt ligger befolkningsökningen på historiskt låga nivåer i hela landet – något som även märks här i Värnamo.

För att möta framtiden behöver vi vara en kommun som människor vill leva, bo och verka i. Att vara attraktiv för både nuvarande och blivande invånare är avgörande för vår utveckling. Här spelar också näringslivet en nyckelroll. Ett starkt och växande näringsliv skapar arbetstillfällen, bygger framtidstro, kvalitet i välfärden och ger förutsättningar för satsningar och tillväxt.

Kommunfullmäktiges målstyrning

Utmaningar och framtidssatsningar i en hållbar värld.

Samhället är i ständig utveckling. Gårdagens framtid är dagens verklighet, med nya samhällsutmaningar vi inte kunnat förutspå. Krig i Europa och tekniska framsteg är exempel på det. Att växla om till en hållbar utveckling är en av de största utmaningarna vi står inför.

Målstyrningsmodellen

Styrmodellen tar sikte på framtiden och våra utmaningar kommande år men även på längre sikt.

Övergripande mål, strategiska perspektiv och strategiska uppdrag är verktyg för kommunfullmäktige att styra kommunkoncernen mot visionen.

Årligen följs visionsarbetet upp och rapporteras till kommunstyrelsen med relevanta nyckeltal som jämför med läget 2015 som är basår för utvecklingsarbetet. Detta är ett underlag för justering av exempelvis övergripande mål.

Agenda 2030 och hållbarhet

Agenda 2030 är en vägledning och analysverktyg för Värnamo kommun i det lokala arbetet med att skapa ett helhetsperspektiv på samhällsutvecklingen.

En hållbar utveckling tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Det innebär att social välfärd, ekonomisk trygghet och ekologisk balans eftersträvas för både dagens och morgondagens invånare.

Ett hus med stadig grund

En kommuns uppdrag är att erbjuda service och välfärdstjänster, utveckla och säkerställa demokrati samt att utveckla den geografiska platsen.

Kommunens mål- och resultatstyrning syftar till att alla ska kraftsamla kring det som är kommunens uppdrag, från kommunfullmäktige ut till varje medarbetare. Målstyrningens idé är att prioritera vissa områden. Därför ska målen vara få till antalet. Budgeten är en resurs som fördelas för att dels lösa grunduppdragen, dels uppnå målen.

Värnamo kommun har valt att sammanfatta styrmodellen i bilden av ett hus. Här blir vår värdegrund en stadig bas att stå på. Visionen bildar taket och visar vägen framåt. Takbjälken utgörs av FN:s globala hållbarhetsmål inom ramen för Agenda 2030. Den håller uppe vår vision och genomlyser hela vårt arbete. I huset har vi övergripande mål, strategiska perspektiv och strategiska uppdrag utifrån identifierade utvecklingsområden.

Det visionära målet gäller hela kommunkoncernen och mynnar ut i övergripande mål för mandatperioden för bolag och nämnder. Övergripande mål är tänkta att brytas ner relativt fritt i verksamheterna och släppa loss kreativitet och engagemang. Nämnd- och bolagsmål liksom de övergripande målen och visionen är därmed politiska medan utförandet är tjänsteorganisationens ansvar. I verktygslådan finns även strategiska perspektiv som kan tilldelas nämnder. Det är ett verktyg som styr hårdare och som omfattar några men inte alla nämnder. Strategiska uppdrag slutligen kan ges till nämnder och styr mer detaljerat.

Sammanfattningsvis

- Vi ska leverera kommunal service och tjänster med god kvalitet.
- Vi ska arbeta för ekonomisk hållbarhet genom kostnadseffektivisering och god ekonomisk hushållning.
- Vi ska arbeta för social hållbarhet genom att skapa tillit och delaktighet, såväl i uppdraget som i mötet med medborgaren.
- Vi ska arbeta för miljömässig hållbarhet genom att vår verksamhet bidrar till möjligheten att långsiktigt leva och bo på vår planet.
- Vi ska vara en attraktiv arbetsgivare för att långsiktigt kunna försörja organisationen med god kompetens. Alla människors lika värde är utgångspunkten för vårt uppdrag

2.1 God ekonomisk hushållning

I kommunallagen läggs fast att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Den kommunala verksamheten ska genomsyras av god ekonomisk hushållning från både ett kort- och långsiktigt perspektiv. För att säkerställa det krävs att varje generation står för de kostnader som de ger upphov till. Kännetecknande för en god kommunal hushållning är bland annat att de löpande intäkterna täcker de löpande kostnaderna och att resultatet är positivt. Kommunerna ska också ange finansiella mål för ekonomi och mål och riktlinjer för verksamheten. Målen ska vara av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

2.2 Övergripande mål

Värnamo kommuns fyra övergripande mål för mandatperioden. De övergripande målen har under året kompletterats med nämndmål och indikatorer.

En stark kommun

En stark ekonomi säkrar välfärden

I en tid då många invånare och verksamheter pressas av ett osäkert omvärldsläge och en ansträngd ekonomi står kommunens finanser fortsatt starka. Vi fortsätter att utveckla en effektiv och ansvarsfull förvaltning där resurserna används med eftertanke. Det är helt avgörande för att vi ska kunna fullfölja vårt uppdrag inom välfärd, demokrati och samhällsplanering. För att lyckas krävs både engagerade medarbetare, delaktiga medborgare och en trygg, långsiktig kompetensförsörjning.

En attraktiv kommun

En attraktiv kommun med välmående näringsliv och hållbar tillväxt

För att leva upp till visionen om den mänskliga tillväxtkommunen behöver Värnamo vara attraktivt och stimulera hållbar tillväxt. Genom välmående näringsliv och växande arbetsmarknad skapas ekonomisk hållbarhet som ger valfrihet och möjligheter att investera i välfärd, trygghet och en grönare kommun. För att klara framtidens utmaningar behöver arbetskraft och kompetens motsvara de behov som finns både inom offentlig- och privat sektor.

En grön kommun

En god miljö är grunden för vår välfärd. Värnamo ska utvecklas så att både människor och miljö mår bra.

Värnamo har stora möjligheter att agera för ett hållbart samhälle genom ett långsiktigt och målmedvetet miljöarbete. Vi har ett ansvar att föregå som gott exempel, att verka som katalysator och göra det möjligt och enklare för invånare, verksamheter och företag att ställa om och leva mer hållbart. Genom samverkan skapas en grönare kommun med hög livskvalitet och låg miljöpåverkan.

En trygg kommun

En kommun där varje invånare ges goda möjligheter att leva utifrån sina förutsättningar och att leva livet hela livet.

En trygg kommun kännetecknas av att kommunens invånare känner sig trygga i att utvecklas och söka nya möjligheter. Detta omfattar både boende, sysselsättning, levnadsmiljö och fritid. Kommunen berikas av mångfald och känslan av att alla har en plats och alla får plats. Utmanande tider kräver större ansvar. Kommunen vill därför prioritera tidiga insatser för en långsiktig och hållbar trygghet.

2.3 Finansiella mål

Mot bakgrund av det omfattande investeringsbehov som Värnamo kommun står inför har Alliansen beslutat att höja resultatmålet till 3,5 %. Det är en viktig åtgärd för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi, där vi kan genomföra nödvändiga satsningar utan att det drabbar kärnverksamheten eller belastar kommande generationer.

Kommunen har fyra finansiella mål där samtliga utvärderas över en rullande femårsperiod:

- Mål för årets resultat: Årets resultat som andel av skatteintäkter, generella statsbidrag, kommunalekonomisk utjämning och fastighetsavgift ska uppgå till minst 3,5 procent.
- Mål för självfinansiering av investeringar: Årets resultat plus av- och nedskrivningar dividerat med årets nettoinvesteringar ska för den skattefinansierade verksamheten över tiden uppgå till minst 100 procent.
- Mål för låneskuld: Låneskuld som andel av skatteintäkter, generella statsbidrag, kommunalekonomisk utjämning och fastighetsavgift ska långsiktigt inte uppgå till mer än 50 procent.
- Mål för soliditet inklusive ansvarsförbindelsen: eget kapital minskat med ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser som andel av totala tillgångar ska trendmässigt öka över tiden.

2.4 Intern kontroll

Intern kontroll är en viktig del av styrning och utveckling av verksamheten. Det är också ett sätt för kommunstyrelsen att utöva sin uppsiktsplikt. Syftet och arbetet med internkontrollen framgår av reglemente för intern kontroll. Kontrollen ska säkerställa att styrelse och nämnder upprätthåller en tillfredställande intern kontroll, det vill säga att de med rimlig grad av säkerhet säkerställer att följande uppnås:

- ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten
- efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer.

3. Finansiella förutsättningar

3.1 Ekonomisk utveckling

Svensk ekonomi befinner sig i en lågkonjunktur. Den globala osäkerheten bidrar till att lågkonjunkturen blir mer ihållande än tidigare väntat. Arbetsmarknaden förväntas vara fortsatt svag under 2025 och 2026. 2023 och 2024 har varit utmanande år ekonomiskt, framför allt på grund av stora prisökningar till följd av inflationen. Trots lågkonjunkturen är förutsättningarna bättre från 2025. En stabil låg inflation innebär att pensionskostnaderna nu ligger på mer normala nivåer vilket gör att det reala skatteunderlaget ökar från 2025 och under hela budget och planperioden.

Det osäkra omvärldsläget är ett orosmoment för svensk ekonomi och kommunens finansiering. Det geopolitiska läget och växande protektionism i den globala handeln kan komma att försämra skatteunderlagsprognoserna.

Budgetförutsättningarna baseras på SKR:s cirkulär 25:21 med planeringsförutsättningar för åren 2025–2028.

3.2 Befolkningsutveckling

Antalet invånare i kommunen är en viktig faktor för kommunens intäkter i form av skatteintäkter men också de generella statsbidragen som är en integrerad del i inkomstutjämning. Övriga utjämningssystem (kostnadsutjämning och LSS-utjämning) betalas i form av bidrag per invånare vilket innebär att en förändring av invånarantalet ger effekt på kommunen ekonomi. Det är befolkningen per den 1 november som ligger till grund för kommande års intäkter.

SCB:s befolkningsframskrivning visar på en allt lägre befolkningstillväxt. Fertiliteten var 2023 den lägsta sedan den började mätas 1749. Det i kombination med låg invandring gjorde att invånarantalet under 2023 minskade i 193 av 290 kommuner. Förutom att befolkningstillväxten har minskat påverkas kommunerna också av demografiska förändringar vilka innebär att det blir färre barn och unga, färre personer i arbetsför ålder och fler äldre.

Även Värnamo kommun märker av en sämre befolkningstillväxt. 2023 minskade antal invånare med 81 personer. 2024 minskade antal invånare med 98 (mätt per den 1 november).

De i budgetförutsättningarna redovisade skatte- och bidragsintäkter bygger på det faktiska utfallet 2024-11-01 med ett invånarantal om 34 521.

Budget	Antal invånare
2024-11-01 (utfall)	34 521
2025-11-01 (prognos)	34 521
2026-11-01 (prognos)	34 521
2027-11-01 (prognos)	34 521

3.3 Skattesats, skatteintäkter och statsbidrag

Den sammanlagda taxerade inkomsten hos alla som är mantalsskrivna i Värnamo kommun är en viktig förutsättning för det ekonomiska utrymmet att bedriva kommunal verksamhet. Eftersom det finns en långtgående inkomstutjämnning mellan landets kommuner är också inkomsten i övriga delar av landet av stor betydelse för Värnamo kommuns planering.

Prognosen i budgetförutsättningarna för Värnamo kommun baseras på SKR:s skatteunderlagsprognos i april månad.

	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
Riket	5,8%	4,8%	3,7%	4,2%	4,1%	4,5%	4,3%

3.4 Prisutveckling och personalkostnader

Den globala inflationen har sjunkit tydligt sedan toppen 2022. Under våren 2025 har inflationen överraskat på uppsåtsidan och förväntas ligga något över inflationsmålet för helåret. SKR gör bedömningen att den svaga konjunkturen inte kommer att ge något pristryck uppåt varvid prisutvecklingen framåtriktat bedöms ligga på mer normala nivåer. Inflationen förväntas ligga under målet om 2 procent under budgetåret 2026.

Den tidigare höga inflationen har påverkat kommunens kostnader framför allt vad gäller livsmedel, drivmedel, varor och material. Det görs ingen generell uppräknings av budgetanslag utifrån inflationen i kommunens budgetmodell. Kommunfullmäktige har därför beslutat om tilläggskompensation i 2023 och 2024 års ramar. Totalt ökade ramar från 2025 uppgår till 53,4 miljoner kronor. Denna kompensation finns med i nämndernas budgetramar även framåtriktat.

Nämnd	2023	2024	Totalt
Kommunstyrelsen-KLF	1 170	195	1 365
Kommunstyrelsen- Campus	660	85	745
Teknik- och fritidsnämnd	6 010	2 115	8 125
Samhällsbyggnadsnämnd	600	275	875
Servicenämnd	190	132	322
Kulturnämnd	860	150	1 010
Barn- och utbildningsnämnd	13 775	6 059	19 834
Omsorgsnämnd	6 185	4 369	10 554
Medborgarnämnd	1 910	760	2 670
Kvarstår ofördelat för tillkommande elkostnader		7 860	7 860
Summa totalt	31 360	22 000	53 360

Nämnderna kompenseras fullt ut för lönekostnadsökning till följd av centrala och lokala avtal.

3.5 Pensionskostnader

Kommunens pensionskostnader ökade med väsentliga belopp 2023 och 2024. Den kraftiga ökningen berodde dels på nya avtal från den första januari 2023 dels på prognosparametrar.

Från 2025 förväntas mer normala förhållanden vad gäller kommunens pensionskostnader. Viktiga prognosparametrar vid beräkningar är prisbasbeloppet och inkomstbasbeloppet. Det är framför allt den höga inflationen och ett högt prisbasbelopp som har förorsakat kommunens höga pensionskostnad under de två föregående åren. En oväntad stor höjning av inkomstbasbeloppet inför 2025 innebär att kommunens pensionskostnader minskar mer än förväntat, vilket även påverkar budgetförutsättningarna för kommande år.

	Utfall 2022	Utfall 2023	Prognos 2024	Prognos 2025	Prognos 2026	Prognos 2027	Prognos 2028
Utbetalningar inkl. löneskatt (ej försäkringspremier eller avgiftsbestämd del)	44	29	51	43	44	44	44
Totala pensionskostnader inkl. löneskatt	158	254	267	169	161	169	178

3.6 Avskrivningar

Avskrivningsnivån ökar i takt med investeringar. Den senaste femårsperioden (2020–2024) har kommunen investerat för drygt 369 miljoner kronor i snitt varje år (inklusive avgiftsfinansierad verksamhet). Under samma period har avskrivningar gjorts med i genomsnitt 134 miljoner kronor per år. För den kommande treårsperioden uppgår planerade investeringar, enligt budgetunderlag 2026, i genomsnitt till 433 miljoner kronor per år.

3.7 Finansiella intäkter och kostnader

Finansiella intäkter utgörs av borgensavgifter, utdelning och ränteintäkter. För 2026 beräknas en finansiell intäkt om 12,6 miljoner kronor. Finansiella kostnader utgörs framför allt av räntekostnader. Kommunens räntekostnader kommer att öka markant kommande år dels till följd av ett högre ränteläge men i huvudsak till följd av en ökad låneskuld. För 2026 beräknas kostnader om 37,5 miljoner kronor.

3.8 Centrala potter

Vid större förändringar i nämndernas lokalanvändning ges berörd nämnd ramökning motsvarande den ökade hyreskostnaden. Detta sker i samband med att lokalerna tas i anspråk och ny hyra faktureras. Kommunstyrelsen avgör hur stor budgetkompensation som ska ges efter framställan i varje enskilt fall. All lokalförsörjning ska ske genom tekniska förvaltningens försorg. Från och med 2025 ges budgetkompensation för hyresökningen med 80 till 100 procent avseende nya och tillkommande projekt.

Förutom potter för löneökningar och hyreskompensation finns centrala potter avsatta för oförutsedda behov och innovation, 6,8 miljoner kronor. Insatser för Värnamo kommun som arbetsgivare, minskad sjukfrånvaro och friskvårdsbidrag uppgår till 5,0 miljoner kronor. Centrala medel finns också för landsbygdsutveckling 1,0 miljoner kronor samt medel för civil beredskap och trygghet, 3,0 miljoner kronor.

4. Budgetanslag 2026

Samtliga budgetramar har justerats med uppräkningsarvoden förtroendevalda, kapitaltjänstkostnader, löneökningskompensation, hyreskompensation samt förändring antal barn/elever inom skola och förskola. Nedan sammanställs tillkommande budgetanslag i budgetram 2026, för fördelning per nämnd se bilaga 1, "Driftbudget 2026–2028".

Tillkommande budgetanslag 2026 (tkr)	2026
Barn- och utbildningsnämnden förstärks med medel för elevhälsa och likvärdig utbildning	5 000
Barn- och utbildningsnämnden förstärks med medel för NIU-inriktning	500
Medborgarnämnden förstärks med anslag för förebyggande arbete i samverkan med civilsamhället, totalt 4,0 miljoner kronor årligen från 2027	2 000
Omsorgsnämnden kompenseras för tidigare statsbidrag avseende medel till äldreomsorgen med fokus på SÄBO och hemtjänst, totalt 10,0 miljoner kronor årligen från 2028	6 000
Teknik- och fritidsnämnden förstärks med ökad budget för istandsättningsbidrag och utveckling av fritidsbibliotek	460
Samhällsbyggnadsnämnden tilldelas medel för kostnadsökningar samt projektanställning "enkelt avhjälpna hinder"	850
Kulturnämnden förstärks med medel för samverkan mellan Vandalorum och kulturskolan samt stipendie avseende möbel-, konst- och designstad	220
Servicenämnden tilldelas medel för säker digital kommunikation och kommunövergripande kostnadsökningar	2 170
Servicenämnden tilldelas medel för möbelcirkulering	800
Kommunstyrelsen/ campus tilldelas medel för utökad tjänst IT-pedagog	400
Kommunstyrelsen/ kommunledningsförvaltningen tilldelas medel avseende samordning social hållbarhet	600
Kommunstyrelsen/ kommunledningsförvaltningen tilldelas medel för projektet "styr framåt"	250

Kommunstyrelsen har sedan tidigare ett effektiviseringskrav om totalt 2,5 miljoner kronor (1,5 miljoner 2025, 0,5 miljoner 2026 och 0,5 miljoner 2027).

5. Driftbudget och verksamhetens nettokostnader

Driftbudget (tkr)	2025	2026	2027	2028
Verksamhetens nettodriftkostnad exklusive avskrivningar	-2 261 276	-2 313 125	-2 380 500	-2 443 006
Av- och nedskrivningar	-192 600	-198 000	-214 800	-229 000
Verksamhetens nettodriftkostnad	-2 453 876	-2 511 125	-2 595 300	-2 672 006
Skatteintäkter	2 058 508	2 123 515	2 219 518	2 315 157
Kommunal ekonomisk utjämning och fastighetsavgift	491 213	503 140	504 929	504 789
Finansnetto	-23 217	-24 900	-30 906	-35 327
Resultat	72 628	90 630	98 241	112 613
Andel av skatteintäkter, utjämning och fastighetsavgift	2,8%	3,5%	3,6%	4,0%

6. Verksamhetens nettodriftskostnad

Budgetramar (tkr)	2025	2026	2027	2028
Barn- och utbildningsnämnd	1 036 282	1 040 367	1 031 737	1 021 358
Omsorgsnämnd	729 632	729 366	732 156	734 946
Medborgarnämnd	169 619	172 583	174 423	174 463
Teknik- och fritidsnämnd	120 624	133 665	133 785	133 905
Samhällsbyggnadsnämnd	70 882	72 660	72 700	72 520
Kulturnämnd	36 766	37 826	37 989	38 152
Servicenämnd	48 848	53 532	53 327	53 372
Överförmyndarnämnd	1 933	1 939	1 945	1 951
Kommunstyrelse - Campus	25 857	26 223	26 312	26 001
Kommunstyrelse - KLF	108 804	107 713	108 204	106 265
Kommunens revisorer, fastställd av KF	2 052	2 089	2 109	2 129
Summa driftbudget nämnder	2 351 299	2 377 963	2 374 687	2 365 062

7. Investeringsbudget

Investeringsbudget 2026 och investeringsplan 2027-2030 (tkr)	2026	2027	2028	2029	2030
Skattefinansierade investeringar	277 906	348 746	336 250	176 667	172 752
Investeringar mark & exploatering	95 500	64 725	91 770	93 300	48 000
Avgiftsfinansierade investeringar	91 400	59 900	104 000	112 600	94 500
Totala bruttoinvesteringar	464 806	473 371	532 020	382 567	315 252
Inkomster mark & exploatering	-53 000	-53 000	-38 500	-48 000	-48 000
Inkomster VA-anläggningsavgifter	-9 000	-9 000	-9 000	-9 000	-9 000
Summa inkomster investeringar	-62 000	-62 000	-47 500	-57 000	-57 000
Nettoinvesteringar	402 806	411 371	484 520	325 567	258 252

Nämndernas investeringsbudget 2026 och investeringsplan 2027-2030	2026	2027	2028	2029	2030
Teknik- och fritidsnämnd	218 000	284 275	267 760	115 200	104 350
Barn- och utbildningsnämnd	17 000	17 000	17 000	17 000	17 000
Omsorgsnämnd	11 027	11 517	8 000	8 000	8 000
Medborgarnämnd	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Samhällsbyggnadsnämnd	2 860	8 550	12 090	5 605	19 425
Kulturnämnd	1 600	1 600	1 600	1 600	1 650
Servicenämnd	10 040	8 450	15 710	16 550	7 790
Kommunstyrelse/Campus	1 000	600	450	800	600
Kommunstyrelse/ kommunledningsförvaltning	5 679	6 054	2 940	1 212	1 537
Kommunstyrelse/ centrala potter	9 500	9 500	9 500	9 500	11 200
Summa nämnder	277 906	348 746	336 250	176 667	172 752

8. Likviditet och finansiering av investeringsbehov

Kassaflödesbudget visar det förväntade flödet av in- och utbetalningar under året samt likvida medel vid årets slut.

Kassaflödesbudget (mnkr)	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Likvida medel vid årets början	100	100	100
Medel från årets resultat	91	98	113
Medel från årets avskrivningar	198	215	229
Årets investeringar (skattefinansierade)	-278	-349	-335
Årets investeringar (exploatering)	-96	-65	-92
Årets investeringar (avgiftsfinansierade)	-91	-60	-104
Årets investeringsinkomster (exploatering)	53	53	39
Årets investeringsinkomster (avgiftsfinansierade)	9	9	9
Försäljning fastigheter	10	10	10
Nya lån/amortering	104	89	133
Likvida medel vid årets slut	100	100	100
Låneram utifrån åtagande investeringsbudget	1 300	1 390	1 520

9. Avstämning mot finansiella mål

Värnamo kommun har fyra finansiella mål som utvärderas över en femårsperiod.

	2024	2025	2026	2027	2028
Årets resultat (>3,5 %)	4,1%	2,8%	3,5%	3,6%	4,0%
Mål självfinansiering (100 %)	72%	71%	90%	78%	89%
Mål låneskuld (max 50 %)	40%	47%	49%	51%	54%
Mål soliditet (stigande trend)	33%	33%	34%	34%	35%

För att möta upp ett stort investeringsbehov har resultatmålet höjts till 3,5 procent från 2026.

Målet för självfinansiering av investeringar till den skattefinansierade verksamheten nås inte över perioden. Detta beror på att kommunen har en förhöjd investeringsnivå. Från 2029 förväntas målet att uppnås. Utfallet behöver därför ses sammantaget med målet för låneskulden.

Målet avseende kommunens låneskuld är tillfälligt förhöjt för att finansiera stora pågående och planerade investeringar. Låneskulden kommer att som högst uppgå till 54 procent av skatteintäkter och utjämning. Med investeringsbudget och plan för perioden 2026–2030 och ett resultatmål om 3,5 procent kommer låneskulden att sjunka till 48 procent av skatteintäkter och utjämning år 2030.

Målet är att kommunens soliditet trendmässigt ska stärkas över tiden. Efter en tillfällig nedgång till följd av höga investeringsvolymmer kommer soliditetsmålet att stärkas igen.

Utvärdering av finansiella mål baseras på förutsättningen att investeringar i sin helhet genomförs de år de är planerade i budget och plan.

10. Balansbudget

Balansbudget (mnkr)	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Anläggningstillgångar	3 775	4 042	4 301	4 603
Finansiella anläggningstillgångar	25	25	25	25
Bidrag till statlig infrastruktur	9	9	9	9
Omsättningstillgångar	450	450	450	450
Summa tillgångar	4 259	4 526	4 785	5 087
Eget kapital	1 962	2 053	2 151	2 264
Avsättningar	116	116	116	116
Långfristiga skulder	1 481	1 585	1 674	1 807
Kortfristiga skulder	700	772	844	900
Summa kapital och skulder	4 259	4 526	4 785	5 087

11. Tidigare uppdrag

I budget 2024 gav Alliansen flera uppdrag. Nedan följer en kort sammanfattning av nuläget för respektive uppdrag.

- **Stärka Värnamo kommun som en attraktiv arbetsgivare** ✓
Återrapportering: Slutrapport 2024
Ansvar: Kommunstyrelsen
Syfte: Projekt för att stärka Värnamo kommun som en attraktiv arbetsgivare
Status: Sedan uppdraget gavs har flera insatser gjort för att stärka attraktiviteten för Värnamo kommun som arbetsgivare. Vi har de senaste två åren gett uppdrag om semesterväxling, pensionsrådgivning, förmånscykel med mera.
- **Folkhälsa och social hållbarhet i Värnamo kommun** ✓
Återrapportering: Slutrapport 2023
Ansvar: Medborgarnämnden, Omsorgsnämnden och Barn- och utbildningsnämnden
Syfte: Ökad folkhälsa och insatser för social hållbarhet i Värnamo kommun
Status: Rapporten presenterades för KS i december 2023.
- **Centralisering av inköp och samordning av datorer, läsplattor och tillbehör** ✓
Återrapportering: 2023-12-31
Ansvar: Servicenämnden
Syfte: Uppnå en effektivare förvaltning och ökad hållbarhet
Status: Uppdraget har återrapporterats till KS
- **Samordning av IOT (Internet of things)** ✓
Ansvar: Servicenämnden
Syfte: Effektivare förvaltning för kommunens nämnder med hjälp av digitala lösningar.
Status: Tjänst tillsatt på IT-avdelningen för datadriven utveckling.
- **Resurs för tidiga samordnade insatser (TSI)** ✓
Ansvar: Medborgarnämnden
Syfte: Tidigt fånga upp barn och unga som riskerar att hamna i olika former av utanförskap
Status: TSI-samordnare anställd sedan december 2023.
- **Rutin för framskrivning av investeringsbudgetramar** ✓
Ansvar: Kommunstyrelsen
Status: Rutin fastställdes under hösten 2023

- **Utredda förutsättningarna för ytterligare en familjecentral i Värnamo kommun. ✓**
Ansvar: Medborgarnämnden
Status: Medborgarnämnden har under våren 2024 tillsammans med Region Jönköpings län startat upp en ny familjecentral i Rydaholm.
- **Hbtq-diplomering via region Jönköpings län för personal inom elevhälsan ✓**
Ansvar: Barn- och utbildningsnämnden
Status: Barn- och utbildningsnämnden har genom Region Jönköpings län genomfört utbildningsinsatser för personal inom elevhälsan.
- **Genomlys kommunens verksamheter i syfte att säkerställa att ingen osund konkurrens förekommer. ✓**
Ansvar: Kommunstyrelsen i samverkan med Värnamo näringsliv
Status: Arbetet påbörjades under hösten 2024
- **Konkurrensutsätta fler tjänster eller verksamheter som kan lösas effektivare av föreningar eller företag. ✓**
Ansvar: Samtliga nämnder
Status: Uppdragets innebörd har förtydligats till kommunens ledningsgrupp och kommunstyrelsen har uppdragit till kommunledningsförvaltningen att ta fram modell för införandet av utmaningsrätten.

I budget 2025 gav Alliansen flera uppdrag. Nedan följer en kort sammanfattning av nuläget för respektive uppdrag.

- **Utforma en rutin för nämndernas ansökan om medel från kommunstyrelsens innovationspott ✓**
Ansvar: Kommunstyrelsen
Status: En rutin för ansökan är implementerad, KS 2024-09-03, §277
- **Utredda förutsättningarna för att genom konkurrensutsättning öka utbudet inom yrkesinriktad vuxenutbildning för att möta arbetsmarknadens kompetensbehov. ✓**
Ansvar: barn- och utbildningsnämnden
Status: Arbeta pågår
- **Fastställa dygnsersättning inom särskilt boende för äldre (SÄBO) i syfte att skapa förutsättningar för konkurrensutsättning. ✓**
Ansvar: omsorgsnämnden
Status: Genomfört

- **Upprätta avtal för konceptet "trygghetsboende" ✓**
Ansvar: omsorgsnämnden
Status: Arbete pågår
- **Upprätta riktlinjer för social fond. Fondens syfte är att stimulera en meningsfull fritid för personer med socioekonomisk utsatthet. Förslaget bör ta hänsyn till regeringens satsning "fritidskortet". ✓**
Ansvar: medborgarnämnden
Status: Genomfört
- **Arbeta fram en modell för volymkompensation för nya projekt/ytor. ✓**
Ansvar: kommunstyrelsen i samverkan med teknik- och fritidsnämnden
Status: Redovisning av modell för volymkompensation för nya projekt/ytor från och med 2025 är godkänd av kommunstyrelsen 2025-05-06, §193
- **Utforma en tillväxtkampanj tillsammans med näringslivet för att marknadsföra Värnamo kommun i syfte att öka attraktiviteten för kommunen, locka nya invånare och trygga kompetensförsörjningen. ✓**
Ansvar: Kommunstyrelsen
Status: Arbete pågår
- **Avyttra byggnader som inte används för kommunal kärnverksamhet eller i så kallat strategiskt läge ✓**
Ansvar: kommunstyrelsen i samverkan med teknik- och fritidsnämnden
Status: Arbete pågår
- **Åtgärder för ett bättre företagsklimat/motverka osund konkurrens ✓**
Ansvar: Kommunstyrelsen
Status: Arbetet pågår
- **Ta fram en modell för införande av utmaningsrätt ✓**
Ansvar: Kommunstyrelsen
Status: Arbete pågår

12. Redogörelse för koncernföretagens ekonomi

Den kommunala koncernen utgörs av Värnamo Stadshus AB, Värnamo Energi AB koncernen, Finnvedsbostäder AB och Värnamo Kommunala Industrifastigheter AB. Utöver detta ingår även kommunalförbundet SÅM. Budget 2026 för de kommunala bolagen har inte ännu beslutats av bolagens styrelser men kommer att kompletteras med höstbudgeten. Bolagen påverkas av ett generellt högre ränteläge och tidigare prisökningar. Prognosen för 2025 visar en positiv utveckling jämfört med 2024.

13. Bilagor

Bilaga 1: Driftbudget 2026–2028

Bilaga 2: Investeringsbudget 2026 samt investeringsplan 2027–2030